

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Тыва

Администрация муниципального района "Сут-Хольский кожуун"

МБОУ Алдан-Маадырская СОШ

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

Ооржак

Ооржак А.Н

Приказ №1
от «30» 08 2024 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УВР

Сарыглар

Сарыглар С.С
Приказ №1
от «31» 08 2024 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Ондар Е.Ы

Приказ №60
от «2» 09 2024 г.

Рабочая программа

внеурочной деятельности

Семейная педагогика: традиционное воспитание/

Ог-буле педагогиказы: тыва чоннун ундезин кижизидилгези

2024-2025 учебный год

ФИО учителя: *Оржак Наталья Николаевна*

Должность: *учитель биологии*

Категория: *первая*

Тайылбыр бижик.

Амгы уеде хой национал курунелер боттарынын шаандакы тоогулуг эрги аттарын,бурунгу огбелерден дамчып келген езу-чанчылдарын катап эгидип,аныяк оскенни чонунга домей овор-дурзулуг,аажы-чанныг,мозу-шынарлыг кылдыр кижизидеринче улуг сагышты салып эгелээн.

Бистин республикада байдал база ындыг. Уттундуруп бар чыткан чанчылдарны эгидип,оларгы чыып бижип,катап тургузуп турар,оларны ог-булеге,ооредилге черлеринин чада бурузунде ооредилге-кижизидилгелиг ажылга калбаа –биле ажыглап эгелээн.

Бугу чуве ог-буледен эгелээр.Ада-иези,огбелери ажы-толдун угу,дозу болурундан ангыда,уругларнын мозу-шынарын хевирлеп,оларнын угаан-медерелин сайзырадып,сос-домаан чечен-мерген,чедингир кылдыр ооредир болгай.Ынчангаш ог-буле – уруглар кижизидер эртемнин тыптып келгенинин эге ундезини болуп,сайзырал,чадалар аайы-биле оон арга-дуржулгазы калбарып,нептереп эгелээн болгаш амгы уеде база-ла хулээлгелерни кууседип турар.

Ажы-тол кижизидеринге,уругнун кижизиг болурунга ог-буленин салдары улуг деп чуве билдингир.Аныяк оскеннин угаан-медерелинин база мага-бодунун быжып сайзыраар уезы 16-18 харлыында оларга ог-буле,огбелер,аныяк ог-буле,ажы-тол азыраардугайында билиглер эргежок чугулазын барымдалааш,школанын 10-11 класстарынга «Ог-буле педагогиказы» деп эртемни ооредирин шиитпирлээн. Оон кол сорулгазы мындыг:

-оореникчилерге ада-огбелернин,угун,доргул-торелдерин таныштырып,ындыг уткалыг кол билиглерни бээри;

- Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие кижиге, ада кижиге;

- Өгбелер, ада-ие, ажы-төл,дөргүл-төрөл, ук-ызыгуур деп билиишкиннерни билиндирер;

-ада-ие,ха-дунма,ог-буле дугайында билиглерни,оларнын кижинин чуртталгазынга,салым-хуузунга дээштиин,салдарын оореникчилер угаап, билип шингээдири;

-оореникчилерни ажы-тол кижизидеринин кол утказы-биле национал аажы-чанга ооредири;

-бо ооредилгелиг эртемнин дузазы-биле аныяк оскенге тускай мозу-шынарын,овур-хевирни дурзулээри,эптеп чазаары болуп турар;

-база-ла бо эртемнин дузазы-биле ада-иезинге, доргул-торелдеринге ынак боорун кижизидери.Ылангыя кол сорулга – ие кижиге,кыс кижиге могойип,чалбарып,ону камгалап,карактап чоруур кылдыр кижизидери;

-кол сорулганын бирээзи – устуку класстын оореникчилерин ог-буле чуртталгазынга белеткеп,ол дугайында делгеренгей билиглерни бээри болур.

Ажыглаар литература:

1. Улусчу педагогика.- Тыванын ном ундурер чери.Кызыл,1995ч.

2. Казырыкпай Б.О.,Казырыкпай Б.Б.Эр чол.-Тыванын Ю.Ш.Кюнзегеш аттыг ном ундурер чери.Кызыл,2007 ч.

3. Казырыкпай Б.О.,Казырыкпай Б.Б.Кыстын будужу.-Тыванын Ю.Ш.Кюнзегеш аттыг ном ундурер чери.Кызыл,2007

10 класска ооренир класс шактарынын календарь-тематиктиг планы.

№	Ооренир теманын ады	Шагы	Ай-хуну	прим
1	Кирилде кезээ. Өг-бүлепедагогиказын өөрениринин амгы үедечугулазы.	1	9.09	
2	Өг-бүле – кижинин ыдыктыг сүзүү.	1	16.09	
3	Өг-бүле – дээди сүзүк	1	23.09	
4	Өг-бүле педагогиказынын эртемде туружу, сайзыралы	1	30.09	
5	Тыва улустун өг-бүле педагогиказы	1	7.10	
6	Я.А. Коменскийнин «Ие школазы»	1	14.10	
7	Тыва Республиканын өөредилге черлеринге кижинин сүзүүн болгаш мөзү-шынарын кижизидип сайзырадырынын концепциязы.	1	21.10	
8	Өг-бүле педагогиказынын сайзыралы	1	11.11	
9	Лев Толстойнун кижизидилгенин 10дүрүмнери	1	18.11	
10	Тыва өг-бүле педагогиказы: укталган дөстери, кол билиглери	1	25.11	
11	Г.Н.Волковтун кижизидилге дугайында үзел-бодалдары	1	2.12	
12	Чанчыл, ёзулал, ужур	1	9.12	
13	Амгы тыва өг-бүлелерде сагыттынып турар ужурлар	1	16.12	
14	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүл-төрөл, ук-ызыгуур	1	23.12	
15	«Салгал ыяжы»	1	13.01	
16	Өгбелер. Өгбелернин уругларга, ээлеринге хамаарылгазы, оларнын кижизидилгеге, өг ажылынга киржилгези.	1	20.01	
17	Тыва чоннун төрелдежип чурттаар чаңчылы	1	27.01	
18	Ие төрели база ада төрели	1	3.02	
19	Ук-ызыгуурнун кижизидилгеге салдары	1	10.02	
20	Өг-бүленин кижизидикчи салдары: ие кижинин, ада кижинин	1	17.02	
21	Ие кижинин – өг-бүленин эгези, оон үлегер-чижээ.	1	24.02	
22	Ада кижинин – өг-бүленин дөзү, оон кижизидилгеге онзагай киржилгези, үлегери, салдары	1	3.03	
23	Ада-ие, өгбелер мурнунга уругларнын хүлээлгелери, дузазы, арын-нүүрү.	1	10.03	
24	Тыванын сураглыг чогаалчылары ава дугайында	1	17.03	
25	Төлевилел: «Авамнын чагылары»	1	31.03	
26	Төлевилел: «Ачам холу»	1	7.04	
27	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезинин сүзүктери	1	14.04	
28	Тыва өг-бүленин бурун шагдан бээр сүзүктери	1	21.04	
29	«Чаш уруг, кижинин – дээди сүзүк»	1	28.04	
30	Күш-ажыл – кижинин сүзүү.	1	5.05	
31	Кадыкшыл	1	12.05	
32	Кижинин төрөөн чери (Ада-чурту)ыдыктыг.	1	19.05	
33	Бойдус – кижинин сүзүү.	1	26.05	
34	Өг-бүле болгаш шажын-чүдүлге	1	26.05	